

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Juridisk avdeling

Besøksadresse: Tordenskiolds gate 12,
Oslo
Postadresse: c/o Fylkesmannen i Østfold,
Postboks 325, 1502 MOSS
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: 18/3391 EO OKL/bj
Deres dato: 04.07.2018
Vår ref.: 2018/14684-2 FM-J
Saksbehandler: Karin Sand Oftedal
Direktetelefon: 22 00 37 40

Dato: 30.08.2018

Svar - høring om endringer i offentleglova m.m.

Fylkesmannen viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev datert 04.07.2018.

Det er i Høringsnotat «Endringer i offentleglova m.m. – innsyn i elektroniske kalendrar og regjeringsdokument m.m.», foreslått endringer i bl.a. lov av 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).

Endringen i offentleglova går ut på å innføre en generell mulighet til å gjøre unntak fra innsyn for innføringer i elektroniske kalendere. Departementet foreslår at et slikt unntak kan tas inn som et nytt § 26 sjette ledd i offentleglova, som skal lyde slik:

«Det kan gjerast unntak frå innsyn for innføringer i elektroniske kalendrar.»

Fylkesmannen i Oslo og Akershus vil innledningsvis poengtere at utgangspunktet og hovedregelen i loven er at forvaltningens dokumenter er åpne for innsyn. Retten til innsyn er et grunnleggende demokratisk prinsipp som blant annet ivaretar kontrollhensynet. Ved å få innsyn i forvaltningens dokumenter vil borgerne og media ha mulighet til å kontrollere styresmaktene og avsløre kritikkverdige og uheldige forhold.

Elektroniske kalenderoppføringer omfatter i hovedsak planlagte gjøremål. Innføringen kan skje ved at en person selv legger inn sine planlagte gjøremål, eller ved at en mottar en innkalling til et møte/arrangement på e-post. Slik Fylkesmannen ser det vil innsyn i elektroniske kalenderoppføringer bidra til å styrke kontrollhensynet ved at borgerne bl.a. får innsyn i styresmaktens gjøremål, og herunder hvilke møter/arrangementer den enkelte tjenestemann deltar på. Vi viser til at et møte ofte kan være et viktig ledd i en beslutningsprosess som leder frem til en avgjørelse.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus vil videre understreke at dokumentbegrepet i offentleglova § 4 første ledd er teknologinøytralt. Vi viser til forarbeidene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 102 (2004-2005) s. 120. Begrepet omfatter alle typer informasjon uten hensyn til hvordan informasjonen er lagret. Forvaltningspraksis har slått fast at bl.a. en lydlogg¹ og en SMS² er et

¹ Se Sivilombudsmannens uttalelse av 14. november 2014 (SOM-2014-127)

² Se Sivilombudsmannens uttalelse inntatt i årsmelding for 2009 s. 177 (SOMB-2009-41)

dokument i offentleglovas forstand. Slik vi ser det vil det være betenkeligheter med å innføre et generelt unntak for innføringer i elektroniske kalendere, da vi ikke kan se at slike dokumenter skiller seg nevneverdig fra andre typer dokumenter.

Som et eksempel mener Fylkesmannen i Oslo og Akershus at det har formodningen mot seg å behandle e-poster og kalenderoppføringer ulikt opp mot bestemmelsene i offentleglova. Både e-poster og kalenderoppføringer ligger lagret i samme elektroniske arbeidsverktøy (for eksempel Outlook), og henger tett sammen. Vi viser til side 6 i departementets Høringsnotat. Der et forvaltningsorgan mottar en invitasjon til et møte, kan svaret på henvendelsen gis på ulike måter. Forvaltningsorganet kan sende et fysisk brev, sende en egen e-post eller trykke «godta» på invitasjonen. Fylkesmannen mener at det vil være lite naturlig å behandle spørsmålet om innsyn i de ulike svarene på forskjellig måte. På samme måte vil dette også gjelde for selve invitasjonen.

I likhet med Sivilombudsmannen³ peker også Fylkesmannen i Oslo og Akershus på at et generelt unntak fra innsyn for kalenderoppføringer vil kunne åpne for omgåelse av loven. En oppføring i en elektronisk kalender som stammer fra en møteinnkalling med diverse vedlegg, vil ved innføring av ny § 26 sjette ledd kunne unntas fra innsyn. Tilsvarende informasjon som sendes ved brev eller e-post vil derimot ikke kunne unntas på generelt grunnlag. Fylkesmannen har merket seg departementets kommentarer til ombudsmannens uttalelse på dette punkt. Departementet viser til at en innkalling vil være tilgjengelig i innboksen frem til den blir besvart, og at den vil ligge i boksen slettede elementer etter at den er besvart. Departementet mener derfor at det er full mulighet til å vurdere og eventuelt gi innsyn i slike innkallinger også utenfor kalenderen. Fylkesmannen finner grunn til å bemerke at det i praksis nok sjelden vurderes innsyn i e-poster som ligger i boksen slettede elementer. Innkomne innkallinger kan også komme i form av en muntlig invitasjon/telefonsamtale som vedkommende legger inn i kalenderen selv. Dersom det innføres et generelt unntak fra innsyn for kalenderoppføringer, vil informasjonen om slike møter gå tapt.

Endelig finner vi grunn til å bemerke at vi ikke uten videre er enig med departementet i at behovet for et eget unntak for innføringer i elektroniske kalendere står sterkt.

Kalenderinnføringer omfatter en rekke ulike dokumenter der flere vil være omfattet av unntaksbestemmelser i offentleglova etter dagens regelverk. I likhet med departementet viser Fylkesmannen til at offentleglova § 14 første ledd vil være særlig aktuell. Selv om det kan oppstå vanskelige avgrensningssituasjoner i forbindelse med innsyn i elektroniske kalendere, stiller Fylkesmannen spørsmål ved om det er behov for en generell unntaksbestemmelse for denne type dokumenter når dagens regelverk allerede åpner for at det i stor grad kan gjøres unntak.

³ Sivilombudsmannens uttalelse av 8. februar 2018 (SOM-2017-3029)

Når det gjelder de øvrige foreslåtte endringene i offentleglova, sivilombudsmannsloven og arkivforskriften knyttet til innsyn i regjeringsdokumenter, mener Fylkesmannen at departementene og Sivilombudsmannen er nærmere til å gi tilbakemelding på dette punkt. Vi viser til at Fylkesmannen kun er klageinstans for vedtak truffet i kommunalt eller fylkeskommunalt organ, jf. offl. § 32 første ledd tredje punktum.

Med hilsen

Odd Meldal
fung. avdelingsdirektør

Karin Sand Oftedal
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

